

MILJØHANDLINGSPLAN 2015/2016

SANDBAKKEN BARNEHAGE

Kort beskrivelse av enheten:

Sandbakken barnehage er en liten privat barnehage, som holder til i Kvenildveien på Heimdal, en mil sør for Trondheim. Barnehagen har vært i drift siden november 1985, med 30-års-jubileum november inneværende år. ☺ Vi kan totalt ta 15 barn, dersom alle barna er over 3 år. Med yngre barn i gruppa reduseres antallet. Personalet består av tre assistenter og en førskolelærer/styrer.

Periodens tema:

Trafikksikkerhet.

Beskrivelse:

Vi ønsker å arbeide mot å bli en «Trafikksikker barnehage». «Trafikksikker barnehage» er et konsept utarbeidet av Trygg Trafikk for å kvalitetssikre at barnehagens trafikksikkerhetsarbeid ivaretar de krav som lover og forskrifter stiller.

Tidligere prosjekter:

- Søppelsortering er en godt innarbeidet rutine i barnehagen. Barna er kjent med de tre gruppene vi sorterer i; papir, plast og restavfall, samt metall.
- Vi har tidligere kompostert matavfall, men bingene var for dårlige. Startet opp igjen med ny bing høsten 2013.
- Noen år tilbake arbeidet vi med energisparing. Bl. a. med avlesing av strømmåler og registrering av energiforbruk. Også med fokus på strømsparing, som å slukke lys i rom der ingen var og lukke vinduer og dører når det var kaldt ute. Er nå en godt innarbeidet rutine ved barnehagen.
- Sommeren 2011 anla vi en liten kjøkkenhage, der vi dyrket sukkererter.
- Fra høsten 2011 til sommeren 2012 arbeidet vi med «Ida og Markus», energiopplæring i barnehagen utarbeidet av Grønn Barneby.
- «Svanhilds reise». I 2011 var med på å teste ut «Svanhilds reise». *Svanhilds reise* er en aktivitetspakke laget til barnehager som gjør det enkelt og morsomt å lære barna om natur og miljø. Det er Svanemerket, det offisielle nordiske miljømerket, som har utarbeidet denne unike aktivitetspakken med støtte fra Barne- og likestillingsdepartementet og i samarbeid med Barnehageforum. *Svanhilds reise* er et ikke-kommersielt

produkt som har til formål å gi barna gode og gøyale opplevelser knyttet til vår mangfoldige natur, og vise barna at vi som enkeltpersoner kan gjøre mye for å løse dagens miljøproblemer. Materiellet ble ferdigstilt, i 2012 og vi jobbet en del med det i 2012-2013.

- «Sunt og variert kosthold, og matlaging sammen med barna», 2011- 2012. Vår søknad om Grønt Flagg sommeren 2012, og arbeidet fram mot dette. Vi fikk vårt Grønne Flagg i juni 2012.
- «Sunt og variert kosthold, og matlaging sammen med barna», 2012-2013. Videreføring av prosjektet året før. Videreføres også i 2013/2014.
- Kompostering av matavfall, satsningsområdet 2013/2014. Videreføres i 2014/2015.
- Grønnsakhage ble anlagt i 2014/2015. Videreføres også i 2015/2016.

Videre planer:

- Matlaging og kokkegruppe som en fast aktivitet ved barnehagen.
- Søppelsortering er en godt innarbeidet rutine ved barnehagen.
- Kompostering er en godt innarbeidet rutine ved barnehagen.
- Videreføre kjøkkenhagen med dyrking av grønnsaker.
- Fortsette å bruke «Gjenbruksposer» fra Grønn Barneby til barnas skittentøy. Sparer miljøet for bruk av plastposer.
- Bruke handlenett ved innkjøp av matvarer.
- Redusere bruken av papir, bl.a. ved at planer og annen informasjon til foreldre/foresatte i størst mulig grad gis pr e-post og ikke på papir. Redusere bruken av tegneark, ev at begge sider av arket benyttes.
- Videre arbeid med energiopplæring er et annet aktuelt område.
- «Svanhilds reise». Aktuelt å arbeide videre med dette temaet.

Organisering av prosjektet:

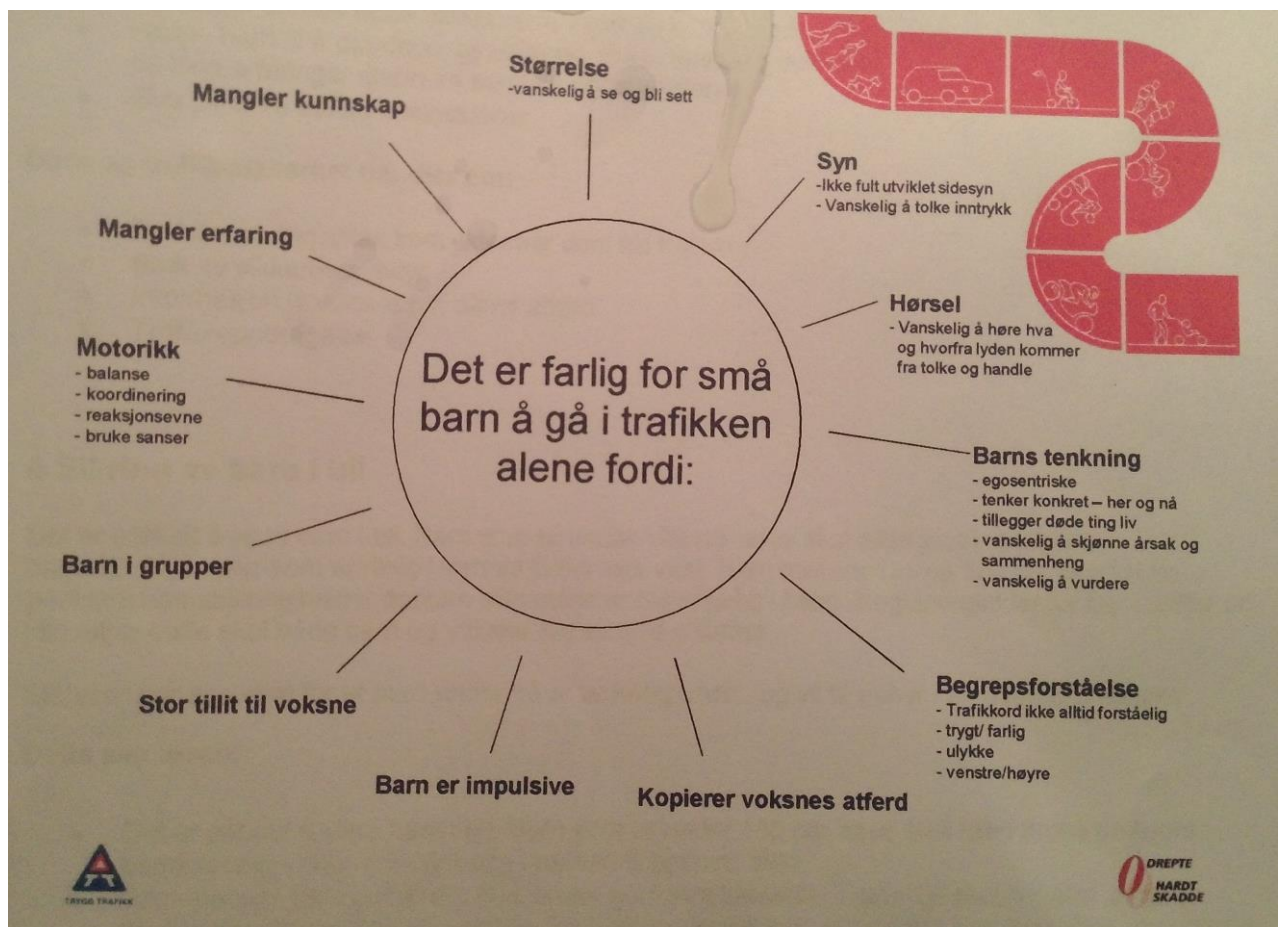
Miljørådet vil, som inneværende år bestå av barnehagens personale på 4. Foreldre/foresatte vil bli informert om arbeidet gjennom denne miljøhandlingsplanen, årsplan, foreldremøter og gjennom månedsplaner. Det vil også bli stilt forventninger og krav til foreldre/foresatte. Barna vil som tidligere bli involvert gjennom aktiv deltakelse.

Hvorfor arbeide med barn og trafikksikkerhet?

Nullvisjonen «Null drepte og null hardt skadet i trafikken» ble vedtatt i Stortinget i 2000. Nullvisjonen er en visjon og ikke et mål - og skal være noe å strekke seg etter. I nullvisjonen har Trygg Trafikk to tilnæringsmåter. Den ene er å foreslå eller iverksette tiltak mot ulykkestyper eller trafikkgrupper der det er spesielt mange ulykker. Den andre er å arbeide langsiktig og

forebyggende, spesielt overfor barn og unge. Og det er her vårt arbeid kommer inn.

Både fysisk størrelse, utviklede sanser og barns tenkning er med på å begrense barns forutsetninger for å ferdes i trafikken. Ved hjelp av gode rollemodeller er det mulig for barna å utvikle seg slik at de kan vokse opp og bli til den best mulige versjonen av seg selv (Kurshefte fra Trygg Trafikk). Bildet nedenfor er hentet fra samme kurshefte.

Trafikksituasjoner barn trenger å øve på (utarbeidet av Trygg Trafikk):

- Kryssing av vei, med og uten gangfelt, og med og uten lyssignal.
- Ferdsel forbi utkjørsler og portrom.
- Ferdsel på parkeringsplass.
- Opphold på bussholdeplass, av - påstigning på buss/trikk/tog.
- Dårlig sikt pga hekker, trær, snøhauger m.m.
- Glatt føre.
- Ferdsel i mørket.
- Gang langs vei med og uten fortau.

Følgende områder er det mulig å bedre prestasjonen på (utarbeidet av Trygg Trafikk):

- Impulskontroll.
- Kunnskap om trafikkregler, og betydningen av skilt og symboler.
- Forståelse av regler, og hvorfor ha regler.
- Ta andres perspektiv i trafikksituasjoner.
- Motoriske ferdigheter.
- Etablere gode vaner og holdninger.

Progresjon i opplæringen (utarbeidet av Trygg Trafikk):

- Bygge opp språk og begrep knyttet til trafikk.
- Sansetrening i trafikken.
- Kartlegge barnas egne tanker, erfaringer og kunnskaper.
- Hjelp barn til å oppdage, gjenkjenne, tolke, forstå og sette ord på sine erfaringer gjennom samtale og refleksjon.
- Øve på trafikale situasjoner.

Barn og trafiksikkerhet handler om (utarbeidet av Trygg Trafikk):

- Fysiske sikkerhetstiltak som skjermer dem for trafikken.
- Bruk av sikkerhetsutstyr.
- Informasjon til voksne om barns adferd.
- Trafikkoppdragelse.

Barnehagens ansvar for trafiksikkerhet:

I barnehagelovens formål heter det bl. a. at *barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillitt og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til barnas trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.*

I barnehageloven stadfestes det at virksomheten skal utformes i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. I henhold til loven skal barnehagen bistå foreldrene i deres omsorg - og oppgaver. I følge Trygg Trafikk oppstår forventninger om hjelp til trafikkopplæring ofte når barna nærmer seg skolestart. Skoleveien oppleves av mange som farlig, og undersøkelser og statistikker underbygger foreldrenes engstelser. Mange trafikkulykker der

barn er involvert skjer på skoleveien og i nærmiljøet. Barnehagen bør derfor bidra til å øke foreldrenes kunnskaper om barns forutsetninger for å ferdes i trafikken. Samtidig trenger mange foreldre hjelp til å lære barna hvordan de skal opptre i trafikken.

Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven og på internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, deriblant FNs barnekonvensjon. Fra 2005 ble det vedtatt at barnekonvensjonen i større grad enn tidligere skal benyttes som rettskilde og refereres til som gjeldende norsk lov. Barns rett til liv og helse, og rett til omsorg og beskyttelse er en av fire hovedprinsipp i barnekonvensjonen.

I forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler heter det at *virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges, og ha rutiner og utstyr for håndtering av ulykker - og faresituasjoner. Rutiner og sikkerhetsutstyr skal være kjent for alle, herunder barn og elever.* Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter fremmer helse, trivsel, gode sosiale forhold samt forebygger sykdom og skade.

Trygg Trafikk anbefaler å implementere enkle og oversiktlige rutiner for trafikksikkerhet i barnehages internkontrollsystem (HMS), og nevner følgende hovedpunkter:

- Sikker adferd på barnehagens parkeringsplass.
- At barnehagens port alltid er lukket, og at det kun er voksne som har adgang til åpning og lukking av denne.
- Sikkerhet på turer til fots - husk refleksvest.
- Sikkerhet på turer i bil og med offentlig transport.
- Bruk av sykler på barnehagens uteområde.
- Handlingsalternativer når:
 - Foreldre ikke sikrer barn i bil
 - Foreldre kjører bil og er ruset

Erfaringsmessig er det en overvekt av ansatte i barnehager som opplever eller har opplevd barn som ikke blir sikret i bil til eller fra barnehagen. Ved å ha enkle kjøreregler nedfelt i barnehagens internkontrollsystem, og i tillegg gjøre foreldrene oppmerksomme på at det forventes at foreldrene følger disse, mener Trygg Trafikk at dette er et godt utgangspunkt for at stadig flere barn blir riktig sikret, også på de korte turene.

Rammeplanen for barnehager gir retningslinjer for verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Trygg Trafikk mener at trafikksikkerhet regnes som en del av

grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Gjennom trafikkopplæring skal praktiske ferdigheter øves opp, gode vaner og holdninger etableres, samtidig som barna gradvis må få kunnskap om og forståelse for hvordan trafikk fungerer. I rammeplanen sees omsorg som en del av læringsbegrepet og strekker seg utover kun å være en kvalitet på relasjonen mellom barn og voksne. Fra samfunnets side forventes det at barn fra 5 ½ års alder skal kunne ferdes på skolevei. Det vil alltid innebære en viss risiko. Derfor bør trafikksikkerhet og trafikkopplæring integreres som en del av barnehagens omsorgs- og opplæringsarbeid. Å ha omsorg for barn innebærer å styrke barns muligheter til å mestre sine omgivelser, og å veilede med tanke på fremtidige situasjoner.

Trafikk og trafikksikkerhet kan høre inn under rammeplanens alle 7 fagområder.

*Barn har behov for å snakke om alt de ser, hører og opplever. Det er et godt utgangspunkt for å knytte trafikk til fagområdet kommunikasjon, språk og tekst. I rammeplanen står *tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjon foregår i et vekselspill mellom å motta og tolke et budskap og selv å være avsender av budskapet.**

*For at barn skal bli trygge trafikanter er det nødvendig at de utvikler god kroppsbeherskelse og lærer å bruke sansene sine i trafikken. I fagområdet kropp, bevegelse og helse heter det: *i løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, fysiske egenskaper, kroppsbeherskelse, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta egen helse og livskvalitet.**

*«Uten inntrykk intet uttrykk» er det et ordtak som heter, dette gjelder også i trafikken. Trafikk blir opplevd og forstått ulikt. Uttrykksformene er ikke bestandig verbale. Barn må ha mulighet til å gjenskape og bearbeide opplevelser og informasjon gjennom varierte arbeidsmetoder. Fagområdet kunst, kultur og kreativitet beskriver: *gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet.* Barna lærer mest når de er ute i trafikken. Det er viktig å bruke flere metoder i opplæringen for at barna skal få bearbeide, forstå og se sammenhenger. Ulike formingsaktiviteter, sang og drama kan gjøre det lettere for barna å huske det vi ønsker at de skal lære om trafikk.*

Trafikkmiljøet byr på utfordringer for både mennesker og dyr med skiftende vær og føreforhold. Det er derfor naturlig å knytte trafikkopplæring til

årstidene. I fagområdet natur, miljø og teknikk står det: *gjennom arbeid med natur, miljø og teknikk skal barnehagen bidra til at barna får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen, og barna skal få erfare hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet.* Trafikken i nærmiljøet kan være innfallsport til å gi barna innsikt i natur og miljøvern. Snøen som blir svart vinterstid kan danne utgangspunkt for undring, utforskning og læring. Bilen er på den ene siden en miljøforurensner, men den er også et nyttig teknisk hjelpemiddel.

Etikken er tilstede i alt vi foretar oss, også når vi befinner oss i trafikken. Trafikkulempen dreier seg ikke bare om fysiske, tekniske og økonomiske utfordringer, men i like stor grad om utfordringer i samspillet mellom mennesker. I rammeplanen står det: *gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier.* Trafikken må forstås som et samspill mellom mange forskjellige deltakere. En god trafikant må hele tiden ta selvstendige valg og gjøre egne vurderinger i kontinuerlig samspill med andre. En ansvarsfull trafikant må kunne dele plassen med andre, hjelpe andre, vise hensyn, ta andres perspektiv, vente på tur, følge regler, beherske følelser og inngå kompromisser. Hvordan barn opptrer i trafikken er nært knyttet til deres evne til å tenke og resonnere. Ved å bruke filosofi som verktøy vil barna få hjelp til å utvikle tanker, språk, refleksjonsevne og evne til å kommunisere med andre.

Trafikkopplæring er ikke nevnt spesielt i rammeplanen, men å oppfylle planens intensjoner om at barna skal få opplevelser og kunnskap i forhold til sitt nærmiljø, forutsetter at barna får god kjennskap til trafikken de ferdes i. I omtalen av fagområdet nærmiljø og samfunn heter det: *gjennom arbeidet med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.* For å få en mest mulig aktuell og lokaltilpasset trafikkopplæring må det trafikale nærmiljøet kartlegges.

Turer i trafikken kan by på mange muligheter for å utvikle barnas matematiske forståelse og kompetanse. Det siste fagområdet i rammeplanen omtaler er antall, rom og form, og her heter det: *gjennom arbeidet med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna opplever glede over å utforske og leke med tall og former, erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering og erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne.* I trafikken er det først og fremst biler barna må lære å se og høre for å unngå å bli påkjørt. Derfor er det viktig å snakke om begreper knyttet til biler. Biler interesserer ofte både små og store barn, og interesse er

et godt utgangspunkt for å lære om både trafikk og begreper innenfor fagområdet antall, rom og form.

Tarkus - barnas trafikkvenn:

Tarkus er en hånddukke til bruk i barnehagens samlingsstund, men for barna er han et beltedyr som er opptatt av trafikk. Tarkus så dagens lys i 2004, og er en del av Trygg Trafikks opplegg til bruk i barnehager. At små barn veksler mellom fantasi og virkelighet, begeistres av fortellinger om dyr og fantasifulle figurer, er noe vi ønsker å utnytte i opplæringen. Det er også det som gjør Tarkus til et kraftig pedagogisk verktøy. På ryggen har Tarkus ni belter, men når han kjører bil så har han 10. Da kaller han seg for et bilbeltedyr. Nysgjerrig, undrende og tålmodig er han en naturlig deltaker i samlingsstunden når trafikk står på dagsordenen.

Tilstandsvurdering når vi går inn i prosjektet:

Vi har gjennom flere år hatt fokus på trafikksikkerhet, men ikke satt det i system. Det er det vi nå ønsker å gjøre gjennom denne miljøhandlingsplanen. Vi tar gjennom dette arbeidet sikte på å bli godkjent som trafikksikker barnehage. Vi har alltid hatt fokus på trafikksikkerhet når vi har vært ute på turer med barna, det være seg i nærmiljøet, på tur til og fra skogen eller med buss. Ut over dette har vi:

- Satt opp skilt ved innkjørselen og parkeringsplassen til barnehagen.

- Deltatt på et 2-dages trafikksikkerhetskurs i regi av Trygg Trafikk september 2014. En av assistentene var den heldige deltaker.
- Hatt trafikksikkerhet som eget tema på foreldremøte februar 2015. delt ut brosjyrer fra Trygg Trafikk, og sett flere video-snutter.
- Kjøpt inn refleksvester til alle barna. Disse benyttes på alle turer. Vestene har Tarkus-motiv. De voksne har selvfølgelig også vester på tur. Vestene brukes kun når vi ferdes til og fra turmålet, og ikke under lek i

skogen eller innendørs på ulike kulturtilbud. En del barnehager bruker slike vester for å kjenne igjen «sine barna». Det gjør ikke vi, vestene benyttes kun som et trafikksikkerhetstiltak.

- Tarkus er introdusert for barna, og har allerede rukket å bli en god venn. Han deltar i samlingsstund, er med på turer, og har også vært med ansatte på utenlandsturer og sendt «billedbrev» til barnehagen.

- Stor fokus på at porten alltid skal være lukket. Opplever at foreldre stadig må minnes på dette.

Mål:

Barna skal gradvis få erfaring med, kunnskap om og forståelse for hvordan trafikk fungerer, slik at praktiske ferdigheter øves opp og gode vaner og holdninger til å ferdes trygt i trafikken etableres, og gjennom dette arbeidet sikter vi mot å bli godkjent som en trafikksikker barnehage.

Delmål:

- Bevisstgjøre barn på riktig adferd i trafikken
- Bevisstgjøre ansatte på å være gode rollemodeller for barna når de ferdes i trafikken.
- Bevisstgjøre foreldre/foresatte på å være gode forbilder/rollemodeller for barna sine i trafikken.
- Samarbeide nært med barnas hjem. Gi informasjon om barns adferd.
- Skape trygge rammer for barna, og gi omsorg og beskyttelse.
- Kartlegge potensielle faremomenter, og gjennom dette forebygge skader og ulykker.
- Trafikkopplæring integreres som en del av barnehagens omsorgs- og dannelsesarbeid.
- Trafikksikkerhet integreres som en del av HMS-arbeidet.
- Ta i bruk elementer fra alle 7 fagområdene i rammeplanen.

Dette vil vi ha fokus på:

- Styrke språk og begrep knyttet til trafikk.
- Hjelp barna til å oppdage, gjenkjenne, tolke, forstå og sette ord på sine erfaringer gjennom samtale og refleksjon.
- Kartlegge barnas egne tanker, erfaringer og kunnskaper gjennom samtale og observasjon.
- Tilføre barna kunnskap om trafikkregler, og betydning av skilt og symboler. Benytte matematiske begrep, som antall og former.
- Arbeide med forståelse av regler, og hvorfor vi må ha regler.
- Arbeide med å kunne ta andres perspektiv i trafikksituasjoner.
- Ha klare regler for å ferdes i trafikken.

- Øve på trafikale situasjoner.
- Gå langs vei, med og uten fortau.
- Kryssing av vei, med og uten gangfelt, og med og uten lyssignal.
- Gå forbi utkjørsler og portrom, og hekker, trær og snø som skaper dårlig sikt, og øke forståelsen for de farer dette kan medføre.
- Eksperimentere med refleks og lommelykt i mørket.
- Gå på tur i mørket, og se betydningen av refleksvestene.
- Gå på tur på glatt føre, og reflektere og filosofere over farer som kan oppstå. Knytte trafikk til årstidene.
- Ha klare regler for opphold på bussholdeplass, styrke impulskontrollen.
- Ha klare regler for hvordan vi forholder oss på buss.
- Ha klare regler for på - og avstigning på buss.
- Sansetrening, gjennom å se og lytte i trafikken. Oppmerksomhetsøvelser.
- Styrke motoriske ferdigheter.
- Ha klare regler for bruk av sykler på barnehagens uteområde.
- Ha stor fokus på sikkerhet som skjerner barna for trafikk. Vektlegge at porten alltid MÅ være lukket, og at det kun er voksne som får lov til å åpne. Ha jevnlig kontroll på at gjerdet rundt barnehagens uteområdet ikke har skader.
- Ha fokus på refleksvester, de benytter vi alltid på tur, selv på varme sommerdager.
- Gjenskape inntrykk i trafikken gjennom tegning, maling, forming, sang, drama og fortellinger. Filosofere og reflektere rundt trafikk og trafikale begreper og opplevelser.
- Bruke nærmiljøet. Vi har en fast turdag i uka. De fleste turer går i nærmiljøet, samt noen lengre turer med rutebuss, og av og til trikk. Vi benytter aldri private biler. En sjelden gang benyttes bestilt buss, og krav til sikringsutstyr i bussen vil da bli stilt.

Samarbeidspartnere:

Trygg Trafikk

Finansiering/ressurser:

Prosjektet har ingen utgifter. Barnehagen har allerede refleksvester til både barn og voksne.

MILJØREGLER for tema TRAFIKKSIKKERHET

ved SANDBAKKEN BARNEHAGE:

I. For både barn og voksne i barnehagen:

1) Generelle:

- a) Opptre rolig når du ferdes i trafikken.
- b) Vær alltid oppmerksom.
- c) Refleksvester brukes på alle turer, og av alle, både barn og voksne.
- d) Bruk alltid refleks i mørket.
- e) Bruk alltid sykkelhjelm når du sykler, sitter i barnesete eller i sykkelvogn.
- f) Bruk alltid bilbelte i bil.

2) Som fotgjenger:

- a) Gå på rekke to og to sammen, alltid en voksen først, midt i og sist.
- b) Gå på venstre side. Vi har refleksbånd på høyre arm, og denne skal være nærmest trafikken.
- c) Bruk fortau der det finnes.
- d) Se til begge sider før du går over veien, først til venstre, så til høyre og så til venstre igjen. Benytt gangfelt der det finnes. Gå alltid rett over veien, og ikke på skrå.
- e) Følg trafikklys ved kryssing av vei som er lysregulert.

3) Som busspassasjer (også trikk og tog):

- a) Stå i ro på bussholdeplassen.
- b) Gå rolig på - og av bussen. Alltid en voksen først, en midt i og en til sist. Når vi går av bussen, samler den voksne barna rundt seg lengst mulig vekk fra bussen og øvrig trafikk.
- c) Sitte i ro på bussen. Alle må sitte i ro, også uten seler. Ingen kan stå eller sitte bakvendt i setet.
- d) Bruk seler der det finnes.
- e) Ikke benytt midtplassen bak.

II. For barna:

- a) Sykkelregler på lekeplassen Syklene må bare brukes på «sykkelveiene», og ikke i bakken, eller ved lekeapparatene eller klatretreet.

III. For de voksne i barnehagen:

- a) Alltid være gode rollemodeller for barna.
- b) Samarbeide godt med barnas hjem. Bevisstgjøre foreldre/foresatte deres viktige rolle som gode forbilder for sine barn. Barn gjør som vi gjør, og ikke det vi sier.
- c) Lukk alltid porten. Husk at porten kun skal åpnes av voksne.

IV. For foreldre/foresatte:

- a) Sikre barna i godkjent bilstol, selv på de korte turene.
- b) Bruk alltid bilbelte når du kjører, eller er passasjer, selv på de korte turene.
- c) Ta barna ut av bilen på fortaussiden og ikke mot kjørebane.
- d) Slå av motoren ved levering og henting i barnehagen.
- e) Ta alltid ut bilnøklene når du forlater bilen.
- f) Kjør/rygg forsiktig inn på barnehagens parkeringsplass. Trygg Trafikk anbefaler å rygge på plass, gir bedre oversikt når du skal kjøre ut. Til barnehagen vår fører en ganske lang gårdsvei som munner ut på en gårds plass. Vi anbefaler derfor at hver enkelt benytter den måten de er mest komfortable med.
- g) Fest løse gjenstander i bilen.

V. Trafikksikkerhet under «Rusken-aksjoner». Ryddedugnad i regi Grønn barneby, og med sjekklister utarbeidet av de:

- 1) Refleksvest. Alle som rydde i nærheten av vei bør ha vest. De fleste hjem har refleksvester, og vi foreslår at elever/barn som skal rydde har med vest hjemmefra denne dagen.
- 2) Prioriter områder som ikke er i nærhet av trafikkert offentlig vei. Rydd for eksempel uteområdet, lekeplasser, turstier/turveier, og friområder.
- 3) Ikke rydd nærmere offentlig veg enn 4 meter, ved fartsgrense mindre enn eller lik 50 km/t, 6 meter ved fartsgrense mindre enn 60 km/t og 7 meter fra fartsgrense 60 km/t.

- 4) Alt arbeid som foregår innenfor disse sikkerhetssonene generer en godkjent arbeidsvarslingsplan som også krever godkjente kurs av de som utfører jobben.
- 5) Rydding fra gang/sykkelveger og vekk fra vei kan gjennomføres uten å være i sikkerhetsonen, der disse to er adskilt med et eget område. IKKE rydd på områder som ligger mellom veg og gang/sykkelveg.
- 6) Husk at de voksne skal ha hovedfokus på barn og unge. Rydding er barn og ungens oppgave.

Heimdal
9. juli 2015

Randi Viken